

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Disp. XI. De Gratia Christi substantiali

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

non fuit unita immediatè Verbo, sed mediâ ipsâ gratiâ. Major patet, nam ab extremo in extremum non fit transitus sine medio. Minor verò probatur: Humanitas est substantia aliqua finita, ordinisque naturalis, & personalitas Verbi est quid infinitum, & ordinis supernaturalis: Gratiâ verò habitualis, licet sit entitas aliqua finita, est tamen supernaturalis, & perfectissima participatio divinæ naturæ: Ergo medium tenet locum inter humanitatem Christi, & personalitatem ejus.

26. Ad objectionem respondeo distinguendo Majorem: Quod elevatur ad formam per quam constituitur in ratione operantis, & à qua habet solum esse secundum quid, concedo Majorem. Si elevetur ad formam, per quam constituitur in ratione hypostasis seu personæ, & à qua habet esse simpliciter & personale, nego.

Explicatur solutio: Si natura aliqua elevetur in ordine ad operationem, debet disponi per habitum, vel per aliquid aliud quod potentiam compleat in actu primo: sicut lumen gloriæ elevat intellectum beati ad operationem ad quam natura intellectiva non est sufficienter completa, nimirum ad visionem beatificam. Si autem natura elevetur ad esse simpliciter, ad quod immediatum ordinem habet, non est necesse quod prius recipiat aliquem habitum aut dispositionem per quam compleatur. Unde quia substantia creata immediatum ordinem habet ad subsistentiam à qua recipit esse simpliciter, nullâ eget dispositione ad illam, neque ad aliam loco propriæ suscipiendam: quapropter ut humanitas Christi, personalitati Verbi uniatur, nullâ eget dispositione & preparatione, sed sola potentia obedientialis ad illam recipiendam sufficit.

27. Hinc patet solutio ad primam confirmationem, & disparitas quæ reperitur inter essentiam divinam, ut gerentem vices speciei in visione beatifica, & inter subsistentiam Verbi divini, ut terminantem humanitatem Christi: Nam essentia divina, cum unitur intellectui creato per modum speciei, unitur illi per modum principii visionis beatificæ, & consequenter debet supponere ipsum intellectum potentem in suo genere, nimirum per modum potentia, ad eliciendam talem operationem; species enim non unitur nisi potentia jam habenti sufficientem virtutem in suo genere ad eliciendum actum ad quem determinatur per ipsam: intellectus autem creatus non habet sufficientem virtutem in suo genere ad eliciendam visionem Dei, nisi per lumen gloriæ, ut in Tractatu de Visione beatifica ostensum est. Ceterum personalitas Verbi unitur humanitati Christi, per modum complementi & termini illius in genere substantia, ac proinde immediatè, & antecederet ad quodcumque accidens disponens ad talem unionem.

28. Ad secundam confirmationem, distinguo Majorem: Ordo divinæ sapientiæ postulat ut quæ maximè distant non uniantur immediatè, si illa inter se comparentur per modum potentia & actus, seu operativi & operationis, concedo Majorem. Si se habeant per modum terminantis & terminabilis, nego Majorem; nam illa quæ sic comparantur, habent immediatum ordinem, præferim quando id quod terminat dat esse simpliciter, ut contingit in proposito; subsistentia enim Verbi dat humanitati esse simpliciter, subindeque natura humana nullo indiget habitu aut dispositione, per quam compleatur & præparetur ad illam recipiendam, sed sola

A potentia obedientialis sufficit, ut supra ostendimus.

DISPUTATIO XI

De Gratiâ Christi substantiali

Hactenus de Incarnationis mysterio, de unionem hypostaticam, & extremam illam concurrentibus, personam nempe Verbi assumente, & naturam humanam assumptam. Agendum modò est de concomitantibus talem unionem, quorum aliqua pertinent ad perfectionem, ut gratia, scientia, potentia animæ Christi; alia verò ad defectus corporis & animæ, quos Christus in humana natura assumpsit. Porro gratia Christi, de qua discribit S. Doctor qu. 7. & 8. duplex est; altera substantialis, nempe unio Verbi cum natura humana, per quam humanitas Christi infinitè sanctificatur; altera accidentalis, seu habitualis, quæ non solum animam Christi sanctificat, sed etiam à Christo ut capite & vine, in alios sanctos, ut in membra & palmites derivatur, unde à Theologis in personalem & capitalem distinguitur. Antequam ergo de scientia & potentia animæ Christi disseramus, agendum est de triplici ejus gratia, quam D. Joannes capite primo sui Evangelii breviter insinuat. Nam de gratia substantiali & unionis dicit: *Verbum caro factum est*. De gratia Christi, ut singularis personæ, subdit: *Vidimus eum plenum gratia & veritate*. Denique gratia capitalis illius insinuat, cum infra dicitur: *De plenitudine ejus nos omnes accepimus*.

ARTICULUS PRIMUS.

Utrum humanitas Christi sanctificetur formaliter per aliquid donum substantiale à gratia habituali distinctum?

Partem negativam tenent Paludanus in 2. dist. 13. quæst. 2. conclus. 1. Durandus eadem dist. quæst. 1. num. 8. & Rada 3. part. Controv. 4. art. 3. conclus. 4. ubi ait esse Scotistis communem Sententia tamen affirmans, apud alios Theologos, tam domesticos, quam extraneos communis est, & colligitur ex Conciliis & SS. Patribus, atque insinuat à D. Thoma variis in locis, paragraphis sequenti referendis.

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur: Humanitas Christi Domini est grata & sancta formaliter, per aliquod donum substantiale, à gratia habituali distinctum, nimirum per gratiam unionis.

Colligitur ex D. Thoma hic quæst. 7. art. 1. ubi ostendit necessitatem gratiæ habitualis in anima Christi Domini, primo ex propinquitate illius ad Verbum, secundo ut esset connatur aliter principium cognitionis & amoris in ordine supernaturali, tertio ex habitudine ipsius Christi ad genus humanum, cujus est caput; non autem probat necessitatem gratiæ ex eo quod in Christo re-

quiritur aliqua forma per quam ejus anima formaliter sanctificetur: At si non sanctificaretur humanitas Christi, ex vi doni substantialis formaliter, sed solum per gratiam habitualement, illius necessitatem probaret ob effectum sanctitatis prestandum, cum sanctitas anima sit precipuus effectus gratie habitualis, a quo sanctificans appellatur. Ergo manifeste sentit, ad hunc effectum illam non fuisse absolute necessariam in Christo, & consequenter ex vi doni substantialis distincti a gratia habituali, nempe gratie unionis, humanitatem Christi sanctificari formaliter. Unde infra quest. 22. art. 2. ad 3. ait illam in passione habuisse actualem hostie sanctificationem, ex antiqua charitate, & gratia unionis sanctificantem eam absolute.

Favent etiam Concilia & SS. Patres, nam Concilium Francofordienfe in Epist. ad Episcopos Hispania, sic ait: *Christus natura unctus, non per gratiam, quia in illo plene fuit divinitas.* Et Cyrillus lib. 4. in Joan. cap. 29. dicit, *sed quia Verbum esse, non sicut alios sanctos & Reges, sed quia Verbum caro.* Item Nazianzenus orat. 36. fere in fine, de variis Christi nominibus agens, quae ei in Scriptura tribuuntur: *Christus (inquit) dicitur propter divinitatem, & enim unctio est humanitatis, non operatione, ut in Christo ceteris, unctus, sed totius ingentis presentia, cuius hic effectus est, ut id quod unctus, homo nuncupetur, & quod unctus, Deus fiat.* Et ibidem subdit, *Christum esse divinitate delibutum, haec enim humanitas unctio est.* Similiter Damascenus lib. 1. de Imaginibus ait, quod humanitas Christi, non operatione Dei unctus est, ut unusquaque Prophetarum, sed totius ingentis presentia, Deum Germanus Patriarcha Constantinopolitanus in contemplatione mystica rerum Ecclesiasticarum, Christum dicit unctum esse tanquam Regem & Sacerdotem, unctioe Incarnationis. Ex quibus locis sic licet arguere: Apud Patres Ecclesiae idem est esse unctum, ac sanctum formaliter, unde iusti, *Christi vocantur, juxta illud Psalmi 104. Nolite tangere Christos meos:* Sed Christus, in quantum homo, est substantialiter unctus a divinitate, quae, ut ait Nazianzenus, *humanitas unctio est:* Ergo Christus, in quantum homo, est substantialiter sanctus per aliquod donum a gratia habituali distinctum.

Dices, Nazianzenum & alios SS. Patres asserentes divinitatem esse unctioem humanitatis, non esse intelligendos in sensu formali, quasi ipsa divinitas sit formaliter ratione sui unctio humanitatis, sed in sensu causali, quatenus scilicet ex unione divinitatis cum humanitate, derivatur & resultat in anima Christi gratia habitualis, qua humanitas ejus formaliter ungitur, & formaliter sanctificatur.

Sed contra: Si Divinitas solum causaliter sanctificaret humanitatem Christi, sanctificaretur operatione divina, cum gratia formaliter sanctificans illam, a divinitate efficienter causetur: Sed Nazianzenus & Damascenus dicunt quod *divinitas est unctio humanitatis, non operatione, ut in aliis Christi, sanctificans, sed totius ingentis presentia:* Ergo divinitas non causaliter tantum, sed etiam formaliter, est unctio & sanctitas humanitatis Christi.

Confirmatur: Juxta Nazianzenum aliter comparatur divinitas ad humanitatem Christi, in ratione unctiois & sanctitatis, ac ad alios homines iustos: Sed divinitas est aliorum iustorum sanctitas & unctio causaliter, causat enim in illis gratiam qua ungentur & sanctificantur formaliter:

Tom. II.

Ergo divinitas est unctio & sanctitas formalis, & non solum causalis humanitatis Christi.

Potest etiam conclusio hac ratione suaderi. Ex vi gratie unionis sanctificatur formaliter humanitas Christi: Sed gratia unionis est aliquid substantiale a gratia habituali distinctum: Ergo humanitas Christi sanctificatur formaliter ab aliquo substantiali, distincto a gratia habituali. Minor patet, Major probatur. Homo per gratiam habitualement habet quod sit formaliter sanctus, quia per illam trahitur ad esse divinum, seu ad participationem divinae naturae, quae est ipsa sanctitas per essentiam, & filius Dei constituitur, & quia gratia habitualis habet repugnantiam cum peccato: At haec tria multo perfectius conveniunt gratiae unionis: Ergo per illam humanitas Christi sanctificatur formaliter. Major patet, Minor vero suadet quantum ad singulas partes. In primis enim per gratiam unionis humanitas Christi multo perfectiori modo trahitur ad esse divinum, quam per gratiam habitualement; nam per illam trahitur ad esse divinum in se, per istam vero trahitur ad esse divinum solum per participationem. Deinde Christus ut homo, per gratiam unionis fit nobiliori modo Dei filius, quam iusti per gratiam habitualement; cum per gratiam unionis Christus sit filius Dei naturalis, & iusti per gratiam habitualement, filii solum adoptivi constituantur. Item unio hypostatica majorem habet impossibilitatem cum peccato, quam gratia habitualis, ut patebit infra, cum agemus de Christi impeccabilitate: Ergo &c.

Confirmatur: Donum in radice continens omnia alia dona ad ordinem gratiae spectantia, reddit subiectum amicabiliter dilectum a Deo, in quo consistit esse sanctum formaliter: Sed gratia unionis est donum humanitati factum, continens omnia alia dona ad ordinem gratiae spectantia, nimirum gratiam habitualement, virtutes, dona, gloriam &c. cum ex vi illius haec omnia humanitati Christi sint debita: Ergo gratia unionis constituit ratione sui humanitatem Christi sanctam & Deo gratam formaliter. Quod ut melius percipiatur, & omnis tollatur aequivocatio.

Diligenter observandum est, quod quando dicitur, gratiam unionis sanctificare humanitatem Christi formaliter: ly *formaliter* duobus modis usurpari potest. Primo contrapositive ad radicaliter, & prout significat id quod verè & proprie atque actualiter humanitas Christi significatur: Secundo contrapositive ad materialiter, & prout sanctitatem informantem, seu inhaerentem importat. Hic ergo sumitur primo non secundo modo, quia sanctificatio non praestatur a Verbi persona, ut a forma physice informante, sed tantum terminante. Veruntamen sicut ex eo quod humanitas Christi constituatur subsistens per illam, absq; informatione physica, non licet inferre illam non reddi formaliter subsistentem per subsistentiam Verbi. Ita ex eo quod eadem humanitas non sanctificetur a Divinitate, ut a forma informante, vel inhaerente, colligi nequit illam non esse sanctam formaliter per gratiam unionis.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

Obijcies primo: Si humanitas Christi esset sancta substantialiter per gratiam unionis, gratia habitualis esset in Christo inutilis: Sed hoc non est dicendum, ut infra patebit: Ergo haec illud.

Xxx 2

Re-

10. Respondeo negando sequelam Majoris, licet enim humanitas Christi per communicationem substantialem deitatis sanctificetur formaliter, quia tamen per illam non constituitur connaturale principium operationum supernaturalium intelligendi & amandi, non excluditur necessitas gratiae habitualis, per quam talis humanitas constituitur divina per participationem, & huiusmodi actum connaturale principium, ut docet D. Thomas hic art. 1. & constabit ex dicendis disp. sequenti.

11. Obijcies secundò: Effectus formalis primarius alicujus formae, nequit praestari ab alio quam ab ipsa forma, cum ab illa non distinguatur, sed sit ipsamet forma ut communicata subiecto: At esse formaliter sanctum, est effectus formalis gratiae habitualis, ut colligitur ex Tridentino sess. 6. c. 7. ubi definitur gratiam esse causam formalem nostrae justificationis, subindeque nostrae sanctificationis: Ergo à dono substantiali à gratia habituali distincto praestari nequit, & consequenter humanitas Christi Domini per solam gratiam habitualement redditur formaliter sancta.

12. Confirmatur: Quod constituit Christi animam sanctam radicaliter, non potest simul illam constituere talem formaliter: Sed gratia unionis constituit Christi animam sanctam radicaliter: Ergo ipsam non constituit talem formaliter. Minor constat, nam unio hypostatica est radix gratiae habitualis, quae sanctificat formaliter Christi animam. Major verò probatur: Nihil potest simul se habere respectu ejusdem effectus formalis, per modum radices, & per modum constitutivi formalis illius; unde quia homo per animam rationalem est radicaliter risibilis, non potest per eandem esse formaliter talis, sed solum per risibilitatem quae ipsum constituit formaliter risibilem: Ergo quod constituit animam Christi sanctam radicaliter, non potest simul illam constituere talem formaliter.

13. Ad objectionem respondent aliqui, effectum formalem alicujus formae posse praestari non solum à tali forma, sed etiam ab alia in qua eminenter contineatur: unde quia natura divina, quae est sanctitas increata, eminenter continet gratiam habitualement, potest illius effectum formalem humanitati Christi praebere.

Sed haec solutio displicet, tum quia si increata sanctitas unita humanitati, illi effectum gratiae habitualis praerberet, ista superflueret in anima Christi. Tum etiam quia Deus per seipsum immediate posset effectum formalem luminis gloriae, & habitus charitatis, intellectui aut voluntati praestare, subindeque vices illarum qualitatum supernaturalium gerere; quod communiter negant Theologi, & probant ex eo quòd id quòd unitur per modum principii vitalis, sive radicalis, sive proximi, necessario debet physice informare subiectum, quae informatio divinae perfectioni repugnat.

14. Melius ergo respondetur, concessà Majori, distinguendo Minorem: Esse formaliter sanctum sanctitate accidentali, est effectus formalis gratiae habitualis, concedo Minorem. Esse formaliter sanctum sanctitate substantiali, nego Minorem, & Consequentiam; nam per unionem hypostaticam Christi anima non habet quòd sit formaliter sancta sanctitate accidentali, sed substantiali atque personali. Unde ad confirmationem, distinguo Majorem: Quod constituit animam Christi sanctam radicaliter, sanctitate accidentali, non po-

test illam constituere talem formaliter, eadem sanctitate accidentali, concedo. Alià sanctitatem, scilicet substantialem, & personalem, nego. Nihil enim repugnat aliquid esse radicem respectu unius, & simul esse formam constitutivam alterius.

Obijcies tertio: Forma unita subiecto, omnem suum effectum formalem illi tribuit: At si Verbum uniretur naturae irrationali, eam sanctam non redderet sanctitate substantiali: Ergo talis sanctitas non est effectus formalis gratiae unionis, subindeque humanitas Christi per tale donum non redditur sancta substantialiter.

Respondeo quòd licet forma unita subiecto capax, omnem suum effectum formalem illi tribuat, secus tamen quando in subiecto non invenitur capacitas ad omnem effectum formalem formae quae ipsi communicatur: ut constat in gratia habituali, quae non dat Christo ut homini esse filium adoptivum, quia in illo ad hunc effectum non reperitur capacitas. Constat etiam in substantia Verbi unita naturae bruti, quae illam personam non redderet, sed tantum suppositam, etsi Verbi personalitas utrumque praestare sit potens; quia unius & non alterius effectus capax est bruti naturae. Cum ergo natura irrationalis non sit capax sanctitatis, Verbum illi unitum non redderet illam sanctam, defectu capacitatis, licet esse sanctum substantialiter sit effectus formalis gratiae unionis. Potestque argumentum retorqueri in Adversarios: Nam licet illi existiment gratiam unionis non habere vim sanctificandi formaliter, fatentur tamen illam sanctificare radicaliter humanitatem Christi, quem effectum sanctitatis radicalis non praebet in genere causae efficientis, sed in genere causae formalis; & tamen Verbum naturae irrationali unitum, non redderet illam radicaliter sanctam: Ergo ex eo quòd unitum naturae irrationali, non redderet eam sanctam formaliter, perperam colligitur talem sanctitatem non esse effectum formalem gratiae unionis.

Dices, esto effectus formalis secundarius posset separari à forma communicata subiecto, effectus tamen formalis primarius, ab illa inseparabilis est, cum effectus formalis primarius, nihil aliud sit quam forma communicata subiecto: Sed esse sanctum substantialiter, si praestatur à gratia unionis, non est secundarius, sed primarius effectus illius; sicut esse sanctum sanctitate accidentali, est primarius effectus gratiae habitualis: Ergo non poterit à gratia unionis alicui subiecto communicata separari.

Respondeo negando Majorem, nam personam constituere est effectus primarius personalitatis Verbi, & relatum esse est effectus primarius filiationis divinae; & tamen substantia Verbi naturae irrationali unita, personam non constituit, sed tantum suppositum; & filiationis Verbi humanitati unita, non refert humanitatem, sed tantum illam subsistentem reddit: Ergo forma subiecto communicata, potest illi non praebere omnem suum effectum formalem, quantumvis primarius sit, ob incapacitatem subiecti; & consequenter quantumvis detur quòd esse sanctum substantialiter, sit effectus formalis primarius gratiae unionis, tamen poterit ab ipsa non communicari naturae irrationali, quia incapax est huiusmodi effectus. Nec obstat probatio in contrarium, quia effectus formalis primarius, non est forma communicata nisi subiecto capax.

Respondeo secundo, datâ Majori, negando Minorem; sicut enim effectus formalis primarius gratiæ habitualis, est reddere hominem deificatum accidentaliter, seu naturæ divinæ participationem; reddere verò illum sanctum & gratum Deo per accidens, est effectus duntaxat illius secundarius. Ita reddere naturam deificatam substantialiter, est effectus formalis primarius gratiæ unionis; sanctitas verò substantialis secundariò tantum ab illa procedit, subindeque ab illa separabilis est de absoluta Dei potentia.

Obijciens quardò: Illud solum sanctificare potest formaliter, ratione cuius subiectum acceptatur ad gloriam: Sed ratione gratiæ unionis subiectum non acceptatur ad gloriam, cum possit Deus humanitati Verbo divino hypostaticè unitæ, vitam æternam negare de absoluta potentia. Ergo per gratiam unionis non sanctificatur formaliter.

Respondeo concessâ Majori, negando Minorem, ad cuius probationem dicendum quod in casu quo Deus humanitati Verbo hypostaticè unitæ vitam æternam negaret, maneret humanitas ex vi gratiæ unionis acceptata ad vitam æternam in iure, etsi in re & de facto non esset acceptata ad illam, ut petebat quantum est de se gratia unionis; hoc verò sufficit ut formalis sanctitas sit, ut patet in ipsa gratia habituali, quæ sanctificat hominem formaliter sanctitate accidentali, quia dat ius ad beatitudinem, & facit hominem acceptum ad illam in iure, quamvis de potentia absoluta homo iustus, & in gratia constitutus, in re & de facto posset non acceptari ad illam; potest enim Deus homini in gratia constituto vitam æternam negare, imò & illum in æternum punire, suâ utens absolutâ potentia.

Dices, Si gratia unionis esset Deo ratio diligendi humanitatem Christi in ordine ad beatitudinem, vel esset ratio illam diligendi in ordine ad beatitudinem, amore necessario, vel amore libero? Primum dici non potest, cum Deus extra se nihil necessario diligat. Nec etiam secundum, nam bonum infinitum (quale est gratia unionis) non liberum, sed necessarium terminat amorem. Ergo gratia unionis non est ratio diligendi humanitatem Christi in ordine ad beatitudinem, nec per consequens illam sanctificat formaliter.

Respondeo negando Minorem, quantum ad secundam partem, ad cuius probationem dicendum quod quamvis infinitum bonum in seipso, necessarium terminet amorem in Deo, ut tamen naturæ creatæ communicatum, non terminat amorem necessarium, sed liberum; ut patet in actibus Christi meritoriis & satisfactoriis, qui licet infinitate quâdam morali gaudeant, ut disp. 4. ostendimus, tamen non necessitant voluntatem divinam ad præmium, nec ad pœnæ remissionem nisi supposito pacto, quia non sunt per essentiam, sed per communicationem infiniti.

ARTICULUS II.

A quo sanctificetur formaliter humanitas Christi sanctitate substantiali, an à modo unionis, vel à Verbi Personalitate, vel à sola Natura Divina?

Ostendimus articulo præcedenti, humanitatem Christi sanctificari formaliter, sanctitate substantiali, per gratiam unionis. Sed quia in tali gratia tria considerari possunt, quæ possent

reddere Christianam formaliter sanctam, scilicet modus unionis humanitatis Christi cum personalitate Verbi, quem aliqui probabiliter admittunt ipsa personalitas, quæ immediatè tali humanitati conjungitur; & natura divina in ipsa personalitate inclusa, quæ secundariò tantum, & mediante personalitate, eidem humanitati unitur; difficultas est & controversia inter Theologos, quodnam ex illis tribus sanctificet formaliter humanitatem Christi sanctitate substantiali? Alii enim existimant illam formaliter sanctificari à modo unionis, alii à personalitate Verbi, alii verò à divinitate, prout à personalitate distincta virtualiter.

§. I.

Rejiciuntur duæ primæ sententiæ, & tertia ut verior & probabilior eligitur.

Dico primò, sanctitatem substantialem humanitatis Christi, non esse formaliter à modo unionis quem aliqui inter humanitatem & Verbum constituunt.

Hanc conclusionem probat Vazquez hic disp. 30. cap. 3. quia si unio esset forma præstans effectum sanctitatis, sequeretur aperte non posse assumi divinitus naturam irrationalem, nam ubi est impossibilis effectus formalis formæ intrinsecè inhaerentis, impossibile est tale formam reperiri: natura autem irrationalis est incapax sanctitatis; non potest igitur recipere unionem, si ab illa tantum à forma sanctitas in natura assumpta proveniat.

Sed hæc ratio non valet, quia ut articulo præcedenti ostendimus, & variis exemplis declaravimus, licet forma unita subiecto capaci omnem suum effectum formalem illi tribuat, secus tamen quando in subiecto non invenitur capacitas ad omnem effectum formalem formæ quæ ipsi communicatur. Unde sicut nihil est quod obstat videatur quominus gratia habitualis collocetur divinitus in lapide, isque nihilominus non dicatur sanctus, nec fiat objectum amoris animæ divinæ, sed tantum dicatur habens illam formam quæ in subiecto capaci præstaret effectum illum moralem reddendi sanctum, & objectum dilectionis: ita nihil vetat unionem hypostaticam cum persona Verbi, naturæ irrationali communicari, & in illa esse modo merè physico, & absque eo quod illi tribuat effectum formalem sanctitatis. Hac ergo ratione prætermittâ.

Probatur primò conclusio: Modus unionis non est sanctitas per essentiam, cum sit aliquid creatum, nec sanctitas per participationem, cum non sit participatio sanctitatis per essentiam, nempe naturæ divinæ, sub conceptu naturæ, cui soli convenire potest prædicatum sanctitatis per essentiam, ut ex dicendis infra constabit: Ergo non est sanctitas formalis, & consequenter non potest effectum sanctitatis præstare.

Probatur secundò ratione fundamentali. Si daretur modus unionis inter humanitatem & Verbum, quantum ad sanctitatem animæ, aliud non faceret quàm applicare & unire ipsi animæ bonum increatum, quod formaliter eam sanctificat, esset enim essentialiter unio & applicatio talis boni: Ergo non potest dici quod sanctificet formaliter animam Christi; sicut neque propter similem rationem potest dici quod unio gratiæ habitualis cum anima, formaliter eam sanctificet, quod unio albedinis cum patere, ipsum dea bet

Xxx;

for-

formaliter, vel quod unio animæ rationalis ad A corpus, formaliter illud animatum constituat.

Dico secundò: Personalitas Verbi, ratione illius quod addit ad perfectiones absolutas, non sanctificat humanitatem Christi formaliter.

28. Hæc conclusio sequitur ex principiis quæ Thomistæ communiter statuunt in Tractatu de Trinitate, unde non video quomodo Joannes à Thoma, Cipillus, & alii ex recentioribus Thomistis, opposita possint docere sententiam; docent enim communiter Thomistæ in prædicto Tractatu de Trinitate, personalitates divinas ratione illius quod addunt ad essentiam, bonitatem, aut perfectionem non dicere: Sed sanctitas formalis perfectio & bonitas est, cum subiectum quod sanctificat, reddat amabilem amabili dilectione, objectum verò amoris sit bonum: Ergo personalitates divinæ, ratione superadditi ad essentiam, sanctitatem non important, sed tantum ratione essentiae quam includunt, & Consequenter personalitas Verbi, ratione illius quod addit ad essentiam, non sanctificat humanitatem Christi.

29. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Ex eo præcipue probant nostri Thomistæ in Tractatu de Trinitate, relationes divinas perfectionem ad essentiam non addere, quia alias darentur in Deo tres perfectiones relativæ, ex quo ulterius sequeretur perfectiones divinas inter se comparatas, inæquales esse, & cuilibet ex divinis personis aliquam perfectionem deesse, Patri scilicet perfectionem filiationis, & Filio perfectionem paternitatis: Sed non minus inconveniens est, multiplicari sanctitates in Deo, & concedere sanctitatum inæqualitatem, & cuilibet ex divinis personis aliquam sanctitatem deesse: Ergo si velint loqui consequenter ad sua principia, negare tenentur relationes divinas, ratione illius quod addunt ad essentiam, dicere sanctitatem, subindeque personalitatem Verbi, ratione illius quod addunt ad naturam divinam, seu quatenus ab illa virtualiter distinguitur, non sanctificare humanitatem Christi.

30. Potest etiam suaderi conclusio hac ratione efficaci. Personalitas Verbi, ut virtualiter à natura distincta, non est sanctitas: Ergo prout sic non sanctificat formaliter Christi humanitatem. Consequentia manifesta est. Antecedens probatur, si personalitas Verbi, ut virtualiter à natura distincta, esset sanctitas, vel hoc ei conveniret ex conceptu particulari quo ab attributis & aliis divinis formalitatibus distinguitur virtualiter, vel ex conceptu entitatis divinæ transcendentis, transcendentiæ per rationem, omnes Dei perfectiones & formalitates: sed nullo ex his modis convenit personalitati Verbi ratio sanctitatis: Ergo non est sanctitas ratione illius quod addit ad essentiam. Major patet, Minor etiam pro prima parte nota videtur, non enim apparet ratio, cur personalitas ex proprio conceptu sanctitas sit, & hoc ipsum aliis Dei attributis non competat. Pro secunda verò parte sic ostenditur, si conceptus sanctitatis conveniret personalitati ratione entitatis divinæ transcendentis prædictæ transcendentia, sicut ratio ista entitatis multiplicatur realiter in relationibus, & virtualiter in attributis, etiā sanctitas realiter in relationibus multiplicaretur, & virtualiter in attributis, ac per consequens intellectus, prout à natura & voluntate virtualiter distinctus, sanctitas formalis esset, & idem dicendum esset de omnipotentia, voluntate, & aliis attributis. Consequens est falsum, Ergo &c. Se-

quela manifesta est, falsitas autem Consequentis probatur, Tum quia etiam humanitas Christi est sancta formaliter, non solum à personalitate sed à natura divina, sed etiam ab intellectu divino, à voluntate, ab omnipotentia, & aliis attributis perfectis omnibus Dei, quod non admittuntur ad veritatem. Tum etiam, quia si intellectus Dei, prout à voluntate & natura divina distinctus, esset sanctitas increata formaliter, participatio divina intellectus esset sanctitas participata; sicut quæ natura divina, ut ab attributis virtualiter distincta, est sanctitas per essentiam, formalis participatio naturæ divinæ, nempe gratia habitualis, est sanctitas participata: Sed fides, prophetia, lux gloriæ, & similia, quæ sunt participationes formales divini intellectus, non sunt sanctitas per participationem; alioquin homo sanctificaretur per donum prophetiæ, & justificaretur per fidem, quod est erroneum, & à Tridentino damnatum: Ergo &c.

Dico terriò, divinitas, prout à personalitate distincta virtualiter, sanctificat humanitatem Christi.

Hæc conclusio colligitur ex prædictis, la primis enim juxta SS. Patres articulo præcedenti citatos, eo sanctificaretur humanitas Christi, quo ungitur: Sed à deitate ungitur, juxta illud quod ex Nazianzeno ibidem retulimus, Christus dicitur propter divinitatem, ea enim humanitas unctio est: Ergo humanitas Christi à deitate sanctificatur.

Secundò, Humanitas Christi, præcedenter ad gratiam habitualement, est substantialiter sancta, ut ibidem monstravimus: Sed non à modo substantiali unionis, nec à personalitate, ratione superadditi ad essentiam, ut præcedentibus conclusionibus ostensum est: Ergo à Deitate, prout à personalitate virtualiter distincta.

Terriò, Divinitas sub conceptu naturæ est sanctitas infinita, tum quia participatio illius, nempe gratia habitualis, sanctitas finita est: Tum etiam quia est prima radix vivendi & amandi Deum, in quo ratio sanctitatis consistit: Ergo unita humanitati Christi formaliter illam sanctificat.

Nec obstat quod illi non uniatur immediate, sed mediatè tantum, mediante scilicet personalitate Verbi, cui immediate conjungitur: Tum quia gratia totum sanctificat hominem, etsi non uniatur toti homini immediate: Tum etiam, quia divinitas mediatè unita, reddit existentem humanitatem: Ergo & sanctam, non obstantibus unionis mediatione.

§. 11.

Præcipue objectiones solvuntur.

Obijcies primò contra primam conclusionem: SS. Patres relati à Suare hic disp. p. sect. 3. asserunt humanitatem Christi sanctificatam fuisse per unionem ad Verbum, quam idcirco D. Augustinus lib. 3. de Trinit. cap. 19. & in Enchirid. cap. 40. summam gratiam appellat. Ergo sanctitas substantialis animæ Christi, est formaliter à modo substantiali unionis, quo humanitas Christi conjungitur personalitati Verbi.

Sed nego Consequentiam, nam SS. Patres non loquuntur de modo unionis creato, se tenentes ex parte humanitatis (hunc enim non agnovimus) sed à quibusdā Scholasticis in ventum est, sed de ratione Verbi increata, id est de communicatione personalitatis Verbi humanitati Christi, hæc enim

talem humanitatem sanctificat formaliter, non autem esse causam vel signum sanitatis, non est tamen formalis denominatio à significatione aut causalitate sanitatis sed ab ipsa sanitate significata, vel causata: sic esse deificatum, tametsi explicetur per hoc quod est esse deitatis conjunctum non est tamen effectus formalis, seu denominatio à conjunctione deitatis sed ab ipsa divinitate; unde ex eo quod unio hypostatica sit formalis ad deitatem conjunctio, non sequitur esse formam deificantem formaliter, sicut nec conjunctio cum igne, est id à quo lignum constituitur ignitum formaliter, sed ignis ipse: quo exemplo usus est Damascenus ad explicandam deificationem humanitatis à Verbo.

Dici etiam potest, SS. Patres solum velle unionem sanctificari humanitatem Christi vitaliter, inchoative, & unitivè, quatenus unio humanitatis ad Verbum, est via ad sanctitatem à divinitate præstandam, non verò eam sanctificari à modo unionis formaliter.

Obijciens secundo: Modus unionis hypostaticæ cum omni peccato sive actuali sive habituali incompatibilis est, ut dicemus infra, cum agemus de impeccabilitate Christi. Sed forma expellens de impeccabilitate Christi. Sed forma expellens peccatum, & cum illo incompatibilis, est sufficiens ad sanctificandum formaliter. Ergo modus unionis hypostaticæ formaliter humanitatem Christi sanctificat.

Respondetur primò, concessâ Majori, distinguendo Minorem: Forma expellens peccatum, & cum illo incompatibilis, est sufficiens ad sanctificandum formaliter, sanctificatione positiva, nego Minorem: sanctificatione negativâ, translatâ Minor. Similiter distinguo Consequens: Modus unionis hypostaticæ formaliter humanitatem Christi sanctificat, sanctitate negativâ, consistente in expulsiōe peccati, translatâ: sanctitate positiva, quæ consistit in hoc quod est diligere amicitabiliter, & in ordine ad vitam æternam, nego.

Respondetur secundo distinguendo Majorem: Modus unionis hypostaticæ cum omni peccato incompatibilis est, ratione sui, & directè, nego Majorem: indirectè, & ratione Divinitatis cui unit humanitatem, concedo Majorem; & sub eadem distinctione Minoris nego Consequentiam.

Explicatur & illustratur solutio hoc exemplo: Actus charitatis in sententia asserente non posse elici de potentia absoluta nisi à gratia habituali, cum peccato incompatibilis est, quia cum gratia essentialiter connectitur, quæ cum peccato habituali incompatibilitatem habet; & tamen actus dilectionis non sanctificat formaliter, quia non pugnat cum peccato directè & ratione sui, sed indirectè & ratione alterius, nempe ratione habitualis gratiæ cui connectitur. Ita pariter licet modus unionis hypostaticæ cum peccato incompatibilis sit, quia tamen non pugnat cum illo directè & ratione sui, sed indirectè & ratione divinitatis cui unit humanitatem istam non sanctificat formaliter, sed vitaliter tantum & inchoative, quatenus est via ad sanctitatem à Divinitate præstandam.

Obijciens tertio: Ab illo sanctificatur formaliter humanitas Christi, à quo deificatur formaliter: Sed deificatur formaliter à modo unionis hypostaticæ. Ergo ab illo sanctificatur formaliter. Major patet Minor probatur Humanitatem esse deificatam, nihil aliud est quàm esse divinitati conjunctam. Sed esse conjunctam divinitati, est formalis effectus unionis hypostaticæ: Ergo humanitatem esse deificatam, præstat ab unione formaliter.

Respondetur concessâ Majori, negando Minorem: nam sicut esse visum, quamvis explicetur per hoc quod est terminare visionem, non est formalis effectus seu denominatio terminationis, sed visionis terminatæ; & esse sanum in medicina, & una, quamvis explicetur per hoc quod

est esse causam vel signum sanitatis, non est tamen formalis denominatio à significatione aut causalitate sanitatis sed ab ipsa sanitate significata, vel causata: sic esse deificatum, tametsi explicetur per hoc quod est esse deitatis conjunctum non est tamen effectus formalis, seu denominatio à conjunctione deitatis sed ab ipsa divinitate; unde ex eo quod unio hypostatica sit formalis ad deitatem conjunctio, non sequitur esse formam deificantem formaliter, sicut nec conjunctio cum igne, est id à quo lignum constituitur ignitum formaliter, sed ignis ipse: quo exemplo usus est Damascenus ad explicandam deificationem humanitatis à Verbo.

Obijciens quarto: Unio hypostatica seu modus substantialis unionis, est donum nobilius & perfectius gratiæ habituali: Sed gratia habitualis reddit hominem formaliter sanctum: Ergo à fortiori unio hypostatica sanctificat formaliter Christi humanitatem.

Sed nego Consequentiam & paritatem, esto enim unio hypostatica excellentior sit habituali gratiæ, quia tamen ad diversos ordines spectans: nam gratia in suo ordine obtrinet rationem naturæ se ad verò unio hypostatica, seu modus substantialis unionis, inde fit quod gratia habitualis sanctificare possit formaliter, non autem unio hypostatica; illa enim est forma sanctificans quæ est radix donorum pertinentium ad ordinem gratiæ, & quæ proinde in tali ordine se habet per modum naturæ.

Obijciens quinto: Modus substantialis unionis, verè & propriè gratia est, unde Augustinus suprà citatus, unionem humanitatis ad Verbum, *summam gratiam*, appellat: Ergo ex vi illius Christus ut homo gratus est & Deo acceptus, ac proinde sanctus formaliter.

Sed nego etiam istam consequentiam, nam omne beneficium nobis à Deo gratuito concessum, gratia est, & talis nuncupatur à Theologis, & tamen omne beneficium sic à Deo nobis concessum, non significat nos formaliter, ut constat in fide, quæ beneficium est, & gratia supernaturalis, & tamen homines per fidem non sanctificati formaliter, certum de fide est, & à Tridentino definitum. Constat etiam in dono charitatis sive actualis sive habitualis, quod gratia est, & tamen non reddere hominem gratum & sanctum formaliter, frequentior Theologorum sententia docet. Constat pariter in visione beatifica, quam esse maximam gratiam & donum, nullus inquiri potest; & tamen ipsa non sanctificare formaliter, probabilior tenet sententia. Non ergo valet ista consequentia: Modus substantialis unionis est gratia facta humanitati Christi; reddit illam gratam & sanctam formaliter.

S. III.

Solvuntur alie objectiones, contra secundam & tertiam conclusionem fieri solite.

Obijciunt primò contra secundam conclusionem: Gratia unionis, prout gratia unionis est, sanctificat humanitatem Christi formaliter, ut articulo præcedenti ostensum est: Sed Personalitas Verbi ratione illius quod addit ad Divinitatem, est gratia unionis. Ergo prout sic sanctificat Christi humanitatem formaliter. Minor probatur Gratia unionis est donum substantiale personaliter communicatum humanitati Christi: Sed personalitas Verbi, ratione superadditi ad essentialitatem, est donum substantiale personaliter communicatum humanitati Christi, cum prout sic

terminet humanitatem, & illam subsistentem constituat. Ergo personalitas Verbi, ratione illius quod addit ad divinam essentiam, est gratia unionis facta humanitati Christi.

46. Respondeo distinguendo Majorem: Gratia unionis complete sumpta, sanctificat humanitatem Christi formaliter, concedo Majorem; incomplete sumpta, nego Majorem; & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam.

47. Explicatur solutio hoc exemplo, seu hac instantia: Modus substantialis unionis, in sententia illorum qui illum in humanitate Christi admittunt, verè gratia unionis est, cum sit donum substantiale, personaliter humanitati Christi collatum; & tamen quia non est gratia unionis complete & adquate sumpta, sed incomplete tantum & inadquate, non sanctificat humanitatem Christi formaliter, juxta frequentiore Theologorum sententiam. Ita pariter, quia personalitas Verbi, ut terminans ratione sui humanitatem, pro priori ad unionem cum divina natura, quæ mediante personalitate unitur, non est gratia unionis consummate & complete, sed incomplete & vialiter (talis enim gratia complete consistit in unionem cum divina natura) ideo personalitas Verbi, prout immediate & ratione sui unita humanitati, illam non sanctificat formaliter, sed ratione naturæ divinæ quam unic, & quæ transcendentaliter in ea includitur.

48. Obijciunt secundo: Per id sanctificatur humanitas Christi formaliter, quod terminat hypostaticum amorem: Sed personalitas Verbi ratione illius quod addit ad essentiam, terminat amorem hypostaticum: Ergo sanctificatur formaliter per subsistentiam Verbi, ut virtualiter distinctam à natura divinæ. Minor est certa, Major verò suadet. Amor hypostaticus est major amore adoptivo: Sed per id sanctificatur homo formaliter, quod terminat amorem Dei adoptivum: Ergo per id etiam sanctificatur humanitas Christi formaliter, quod amorem hypostaticum terminat.

49. Respondeo distinguendo Majorem quod terminat amorem hypostaticum ultimo, concedo Majorem non ultimo, nego Majorem, & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Et in isto in modo unionis, ratione cuius terminat humanitas Christi amorem hypostaticum, in sententia illorum qui talem modum in humanitate Christi admittunt; quia tamen ille modus non est terminus ultimus talis amoris, sed ulterius tendit, nempe ad Verbi subsistentiam, non sanctificat Christi humanitatem. Sic in presenti, quia amor hypostaticus non sistit in subsistentia Verbi, sed ulterius tendit ad communicandam naturam divinam, non subsistentia, sed natura ultimo terminans, humanitatem Christi sanctificat.

50. Dices, Terminus non ultimus prædestinationis adoptivæ, sanctificat animam iusti, scilicet gratia habitualis: Ergo etiam terminus non ultimus prædestinationis hypostaticæ, sanctificabit formaliter humanitatem Christi.

Sed nego Consequentiam, nam inter terminos non ultimos prædestinationis adoptivæ continetur habitualis gratia, quæ cum natura sit in ordine supernaturali, est sufficiens ad sanctificandum formaliter; & ideo sanctificat, non quia terminus est prædestinationis adoptivæ, alias omnis terminus hujus prædestinationis sanctificaret formaliter, quod est falsum, cum nec auxilia sufficiency nec efficacia, nec actus cōtritionis, nec alia dona gratiæ, imò nec visio beatifica, quæ terminus ulti-

mus est, præbeant sanctitatem formalem, sed deo sanctificat, quia talis terminus est, nempe quo Dei natura participata invenitur: personalitas autem Verbi, ratione illius quod divinitas peraddit, non est natura divina nec perfectissima nec per participationem; & ideo quamvis terminet non ultimo Christi prædestinationem, non sanctificat humanitatem Christi formaliter.

Obijciunt tertio: Gratia habitualis sanctificat formaliter animam, quia illam deificat: Sed personalitas Verbi, ut virtualiter à natura distincta, perfectiori modo deificat Christi humanitatem, cum deificet illam substantialiter, gratia verò solum accidentaliter: Ergo à fortiori personalitas Verbi, ut virtualiter à natura distincta, sanctificat formaliter Christi humanitatem.

Respondeo non quolibet deificationem, sed illam quæ est naturæ sub conceptu naturæ, et de sanctificationem, cum forma sanctificans sit radix donorum pertinentium ad ordinem gratiæ, & terminet amorem divinum, dando radicaliter vim ad Deum redamandum unde quia gratia habitualis, ratione sui deificat deificationem naturæ, quamvis participatæ, personalitas autem Verbi, prout à natura distinguitur, non deificat deitate naturæ, sed deitate communi naturæ & omni formalitati divinæ. Inde fit quod gratia habitualis sanctificat formaliter, locus autem Verbi personalitas, ratione illius quod superaddit naturæ. Unde ad argumentum in forma respondetur, distinguendo Majorem: Gratia habitualis sanctificat formaliter animam, quia illam deificat, deificatione naturæ, concedo Majorem: quia illam deificat quomodocunque, seu quacunque deificatione, nego Majorem. Similiter distinguendo Minorem: Personalitas Verbi ut virtualiter à natura distincta, perfectiori modo deificat, deificatione naturæ, nego Minorem. Deificatione communi naturæ & omni formalitati divinæ, concedo Minorem, & nego Consequentiam.

Obijciunt quarto: Per id sanctificatur humanitas Christi formaliter, cui immediatius unitur: Sed immediatius unitur substantiæ Verbi, quam naturæ divinæ, cum isti mediante solum Verbi personalitate conjungatur: Ergo sanctificatur formaliter per subsistentiam Verbi, non verò per naturam divinam.

Respondeo Majorem esse absolute falsam, & instantiam habere manifestam, tum in unionem gratiæ habitualis ad animam, cui immediatius anima unitur, quam gratiæ habituali, & tamen non per unionem, sed per gratiam sanctificatur formaliter: Tum etiam in modo unionis hypostaticæ, quem aliqui inter humanitatem assumptam & Verbum divinum admittunt; illi enim immediatius unitur humanitas, quæ subsistentia Verbi; & tamen ab illo non sanctificatur formaliter, ut in prima conclusione ostendimus, & recentiorum Theologorum sententia. Major ergo solum est vera, quando illud cui immediatius unitur humanitas, forma sanctificans est: unde quia personalitas Verbi, ratione superadditi ad essentiam, sanctitas formalis non est, per illam solum conceptu, quamvis immediatius unitam, non sanctificatur humanitas Christi, sed per naturam divinam, quæ ratione sui forma sanctificans est.

Obijciunt quinto contra tertiam conclusionem: Ut divinitas præstet humanitati sanctitatis effectum, requiritur quod ei ut forma physica unitur: Sed divinitas non potest per modum forme physice humanitati uniri, cum physica informatio

pro dicat imperfectionem naturae divinae repugnantem: Ergo divinitas non potest sanctitatis effectum praestare humanitati assumpta, seu illam sanctificare formaliter.

Respondendo negando Majorem, sicut enim in adversa sententia personalitas sanctificat humanitatem, non per physicam informationem, sed per solam terminationem; ita divinitas illam sanctificare potest, absque eo quod illi per modum formae informantis physice uniatur, per hoc solum quod illi conjungatur per modum termini ipsam terminantis, non immediate, & ratione sui, sed mediate, & ratione subsistentiae personalis Verbi, in quo transcendentaliter includitur unio enim mediata divinitatis cum humanitate, sufficit ut ab illa sancta constitutur, ut supra ostensum est.

Ad majorem hujus difficultatis elucidationem, & plurium argumentorum solutionem, Advertendum est, in sanctitate duas includi rationes seu conceptus inadaequatè distinctos, primus est esse radicem physicam actionum vitalium intelligendi & amandi Deum, secundus est esse objectum congruum dilectionis divinae amabilis: quavis autem natura divina non communicetur, nec possit communicari humanitati Christi sub primo conceptu seu formalitate, quia hoc importat imperfectionem formae physicae, naturae divinae repugnantem, bene tamen secunda, quia talis conceptus seu formalitas, nullam dicit imperfectionem. Sicut in visione beatifica, essentia divina communicatur intellectui beatorum sub ratione speciei, non tamen ut principium intelligendi, quia in conceptu & munere speciei nulla includitur imperfectio, bene tamen in conceptu radicis & principii intelligendi.

Dices primo: In gratia isti duo conceptus distinguuntur inadaequatè, & tamen non potest communicari sub uno, nisi communicetur sub alio: Ergo pariter in natura divina.

Sed nego consequentiam & paritatem, ob duplicem rationem discriminis: Prima est, quia gratia non potest nisi uno modo communicari, scilicet per inhaesionem: eo autem ipso quod sic communicetur, necessariò utrumque munus praestatur, reddique hominem objectum congruum divinae dilectionis, & radix est actionum vitalium intelligendi & amandi Deum. Natura verò divina communicari potest per immediatam & mediatam terminationem, & communicata hoc secundo modo, reddit humanitatem Christi objectum congruum divinae dilectionis, absque eo quod suppleat in ea radicem physicam actionum vitalium intelligendi & amandi Deum, sed hoc praestatur à gratia habituali animae ejus infusa, illa enim in Christo, sicut & in aliis sanctis, est principium radicale vitae supernaturalis, seu actionum vitalium intelligendi & amandi Deum, ut infra patebit.

Secunda, quia omne subiectum capax sanctitatis, est etiam capax vitalitatis illius: non stat autem formam communicari, non communicato omni effectui ejus subiectum est capax: potest autem aliquid esse capax sanctificationis à natura divina, absque eo quod sit capax vitalitatis increate illius.

Dices secundo: Conceptus radicis est prior in natura divina. Sed impossibile videtur communicari formam sub conceptu posteriori, nisi etiam communicetur sub priori: sicut implicat formam tribuere subiecto effectum suum formalem semel.

Tom. II.

cundarium, nisi etiam ei communicet primarium: Ergo repugnat deitatem communicari humanitati Christi sub conceptu sanctitatis, nisi etiam ei communicetur sub conceptu radicis vitalis intelligendi & amandi Deum.

Respondendo, concessà Majori, negando Minorem: Nam ratio speciei posterius se habet in natura divina ad rationem radicis, & tamen unitur intellectibus beatorum in ratione speciei, absque eo quod ipsi uniatur sub conceptu radicis: ratio etiam existentiae, secundum nostrum modum intelligendi, posterius se habet in Deo ad rationem essentiae, & tamen unitur humanitati Christi sub ratione existentiae, illam existentem constitucendo, absque eo quod ipsi uniatur formaliter sub conceptu quidditatis & essentiae. Item in personalitate Verbi prius concipitur ratio producta, sub qua constituitur Verbum; deinde ratio hypostasis, sub qua constituitur persona; postremo ratio referentis, sub qua constituitur filium; & tamen humanitati Christi non unitur sub ratione Verbi, nec sub ratione referentis, bene tamen sub ratione personae, vel hypostasis.

DISPUTATIO XII.

De Gratia Christi habituali.

Ad quaestionem 7. D. Thoma.

Considerata sanctitate Christi substantiali, quae est à gratia unionis, consequens est ut ejus sanctitatem accidentalem, quae oritur à gratia habituali, animae ejus à principio conceptionis infusa, in hac disputatione contemplerur; & quae S. Doctor quaest. 7. de hujusmodi Gratia docet, breviter exponamus.

ARTICULUS PRIMUS.

Utrum in anima Christi fuerit gratia habitualis?

Fuere quidam Theologi teste Paludano in 3. sentent. dist. 13. quaest. 2. qui existimaverunt gratiam habituales non fuisse in Christo, quia putabant eam omnino in eo superfluum: cum enim (inquiiebant) solum conferatur ad sanctificandum, & sine illa anima Christi per gratiam unionis perfectissimè sanctificetur, omnino supervacanea videtur in Christo, subinde quae non reperitur in illo, cum ordo gratiae non minus abhorreat à superfluo, quam ordo naturae. Affirmantes tamen sententia communis est inter Theologos: eam tenent Commentatores D. Thoma in praesenti, & Scholastici cum Magistro in 3. dist. 13. oppositam ut haeticam, vel erroneam, aut saltem ut temerariam proscibentes.

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur, & ex Scriptura & sanctis Patribus, & triplici ratione dicitur Thomae suaderetur.

Dico igitur: in anima Christi Domini fuit gratia habitualis.

Probatum primo ex Scriptura, praesertim ex illo Isaia 61. Spiritus Domini super me, eo quod unxit Dominus me: quae verba de se dicta exponitur.

Y y

Chri-